

DOI: 10.17986/blm.1561

Adli Tıp Bülteni 2022;27(2):212-217

Bir Örnek Olgu Üzerinden Adli Travmatolojide Eziyet Değerlendirmesi

Assessment of Maltreatment In Forensic Traumatology Through A Case Report

© Fatma Tuğba Erkman, © Ali Rıza Tümer, © Ramazan Akçan

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZ

Eziyet, insan onuruyla bağdaşmayan, insanlık dışı ya da küçültücü kötü muamele şeklinde ele alınmış ve ulusal ve uluslararası metinlerle yasaklanmıştır. Eziyet gördüğü iddiası ile tarafımıza başvuran 20 yaşında erkek hasta anamnezinde 3 gündür bir eve kapatılıp, şiddet gördüğünü, dayak atıldığını, sigara ve sıcak suyla yakıldığını, tehdit edildiğini ifade etmiştir. Muayenesinde tüm vücudunda yaygın ekimozlarının, abrazyonlarının, farklı oluş mekanizmasına sahip yanıklarının olduğu tespit edilmiştir. Travmaya maruz kalan bir kişinin ilk veya adli tıp muayenesinde, maruz kalmış olduğu fiilin hukuki anlamını bilmesi beklenemez. Mağdurun hukuki kaybına neden olmamak açısından eziyet kavramının hukuki karşılığını bilerek bu açıdan da hasta değerlendirilmelidir.

Bu olgu sunumumuzda travma ile karşılaşan adli tıp uzmanlarının, muayene sırasında eziyet-kasten yaralama suç bulguları açısından muayenelerinde dikkat etmeleri gereken hususlar ve tanıya yardımcı tıbbi-hukuki bilgiler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eziyet, kötü muamele, şiddet, adli muayene

ABSTRACT

Maltreatment has been defined and prohibited as inhuman or mistreatment incompatible with human dignity.

A 20-year-old male-patient presented to us with allegation of being victim of ill-treatment. In the anamnesis he stated that he was captured in a house, had been subjected to violence, beaten, burned with hot objects, threatened. In his examination, it was determined that he had widespread ecchymoses, abrasions and burns of different origin all over his body. At first and/or forensic medical examination of a person exposed to trauma, it cannot be expected to know the legal meaning of the act to which they have been subjected. In order not to cause the victim's legal-loss, he should know the legal equivalent of the ill-treatment and evaluate the patient in this respect. In this study, the issues to be taken into consideration by forensic medicine specialists who encounter trauma and medicolegal information to help diagnosis are discussed.

Keywords: Trauma, forensic examination, maltreatment, violence

Giriş

Eziyet Arapça kökenli bir kelime olup Türk Dil Kurumu sözlüğünde zulüm, sıkıntı veya güçlük olarak tanımlanmış ve hem uluslararası hem de ulusal düzenlemelerde doğrudan yer almamakla birlikte insan onuruyla bağdaşmayan, insanlık dışı ya da küçültücü kötü muamele şeklinde tanımlanmıştır (1).

Ulusal olarak ise Anayasanın 17. maddesinde “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle

bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.” şeklinde tanımlanmış olup bu maddenin bir uzantısı olarak Türk Ceza Kanunu (TCK) Madde 96’da eziyet fiilini oluşturan durumlar belirtilmiştir. Kasten yaralama suçu ise Türk Ceza Kanununun 86. Maddesinde kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olma şeklinde tanımlanmıştır. Kanunda eziyet ve kasten yaralama tanımları arasında yer alan benzerlik tıbbi

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Fatma Tuğba Erkman, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
E-posta: ftugbaates@gmail.com **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-3486-657X>

Geliş tarihi/Received: 06.05.2021
Kabul tarihi/Accepted: 06.12.2021

olarak her iki eylemin sonucunda meydana gelen lezyonlarda da kendini gösterir.

Bu çalışmamızda travma ile karşılaşan adli tıp uzmanlarının, muayene sırasında eziyet-kasten yaralama suç bulguları açısından muayenelerinde dikkat etmeleri gereken hususlar ve tanıya yardımcı tıbbi-hukuki bilgiler ele alınmıştır.

OLGU SUNUMU

28/03/2020 tarihinde tarafımıza başvuran 20 yaşında erkek hasta anamnezinde “25/03/2020 tarihinde iki arkadaşı tarafından eve davet edildiğini, gitmek istemediğini, ısrar etmeleri üzerine evlerine gittiğini, evde kafasına sert bir cisimle vurulduğunu, bilincini kaybettiğini, kendisine geldiğinde ellerinin ve ayaklarının bağlı olduğunu, ağzında bir bez parçası olduğunu, kendisine sorular sorduklarını, daha sonra ocağa kızdırılan bıçağın baldır kısmına dokundurduğunu, telefonundan bir arkadaşını aradıklarını, hastanın kayıp olduğunu, ailesi ile olabileceğini ifade ettiklerini, arkadaşlarına iyiyim diye mesaj attıklarını, daha sonra olay yerine başka bir kişinin daha geldiğini, bıçağı tekrar kızdırdıklarını, vücudunun çeşitli yerlerine kızgın bıçakla kesikler attıklarını, ertesi gün 26/03/2020 tarihinde öğlen saatlerinde elleri ayakları bağlı vaziyette kendisini sürükleyerek diğer odaya götürdüklerini, kendisine eğer evden kaçarsa evin önünde adamların beklediğini ve onu öldüreceklerini söylediklerini, üzerinde sigara söndürdüklerini, ısıtılmış bıçakla tekrar vücudunun değişik yerlerine kesik attıklarını, aynı zamanda kaba dayak attıklarını, bu durumun saatlerce devam ettiğini, kendisine Milli İstihbarat Teşkilatı’nda (MIT) çalışıp çalışmadığını sorduklarını, canı acıdığı için MIT’te çalışıyorum dediğini, bunun üstüne yan tarafta bulunan vantilatörü başında kırdıklarını, kırılan vantilatörün sopası ile dövmeğe devam ettiklerini, akabinde kendisini banyoya götürdüklerini, kendisini zorla zeytinyağı şişesine oturttuklarını, canı acıdığı için kalkmak istediğini ancak kendisine dayak atmaya devam ettiklerini, daha sonra su ısıttıklarını, zeytinyağı şişesine oturmazsa suyu penisine dökmekle tehdit ettiklerini, canı acıdığı için kalktığını bunun üzerine sıcak suyu penis, karın ve kasık bölgesine isabet edecek şekilde üzerine döktüklerini, uzun süre acı çektiğini, 27/03/2020 tarihinde odada bulunan kişiye yanıklarının çok acıdığını elini ve ayaklarını çözmesini istediğini, ellerini ayaklarını çözdüğünü, telefonların mutfakta unutulduğunu gördüğünü, telefonları gizlice aldığını, ardından nefes alamıyor taklidi yaptığını, bunun üzerine kişilerden biri ile bahçeye çıktığını, daha sonra hızlı davranarak demir korkuluklara tırmanarak kaçtığını” ifade etmiştir.

28/03/2020 tarihli muayenesinde hastanın Glasgow koma skoru 15, genel durumun iyi, şuurun açık olduğu, koopere oryante olduğu, her 2 gözde periorbital ekimozunun olduğu, sağ göz lateralinde 2 adet 1x1 cm çaplı yuvarlak şekilli abrazyonunun olduğu, sol zigomatik kemikte hassasiyetinin olduğu, üst dudak

sol tarafında ekimozunun olduğu, sol frontal bölgede 2x2 cm deri altı ödemi ve ekimozunun olduğu, nazal kemiğinde ödem olduğu, boyunda sternum üzerinden 2 cm yukarda 0,2x0,2 cm’lik yuvarlak şekilli 2. derece yanık izinin olduğu, T1 düzeyinde 0,2x0,2 cm yuvarlak şekilli 2. derece yanık izi olduğu, torakal vertebralarda 4-5-6 da orta hat hassasiyeti olduğu, sırtta kol scapula üzerinde 3x3 cm eritem mevcut olduğu,

Batında sağ alt kadranda ve mons pubiste, her iki bacak iç yüzeyinde 1. ve 2. derece yanıklar olduğu, penis üzerinde glans penis proksimalinde 1x1 cm’lik 2. derece yanık olduğu, glans peniste 1x1 cm’lik alanda 2. derece yanık olduğu, her iki ayak dorsal yüzlerinde 1. derece yanık olduğu, her 2 kol ve ön kol lateralinde el dorsumlarında 1. derece yanık olduğu,

Her iki üst ekstremitede lateral ve posterior yüzlerinde yer yer sararmış yer yer açık mor ekimozlar olduğu, sağ avuç içinde yay şeklinde 2x3 cm deri-deri altı kesisi olduğu, vasküler hasarlanma izlendiği, kapiller dolumu normal olduğu, sağ ve sol kol lateral yüzlerinde multiple sayıda en küçüğü 0,1x2 cm en büyüğü 0,2x4 cm olan lineer şekilli seyirleri değişken deri kesileri olduğu, deri kesilerinin bazılarının iyileşmeye başladığı,

Sağ bacak patella altında lateralde 2x3 cm uzunluğunda düzenli kenarlı abrazyon ve abrazyonun olduğu, her 2 patella altında 3x2 cm abrazyonunun olduğu, her 2 bacak ön yüzlerinde multiple sayıda 0,1x2-3 cm’lik lineer abrazyonlar olduğu, sol uyluk arkasında 3x5 cm’lik horizontal seyirli düzgün sınırlı abrazyonları olduğu, her iki ayak dorsumunda 1. derece yanık izleri olduğu,

Genital bölge muayenesinde; kaynar suyla olan temas sonucu glans peniste 2. derece büllü yanığı olduğu, penis derisinde 1x0,5 cm derece yanığı olduğu, perine bölgesinde 1. derece yanıklarının olduğu ve anal tonusunun azalmış olduğu izlenmiştir.

Kraniyal bilgisayarlı tomografi incelemesinde; sol parietalde belirgin skalpte ekstrakalvaryel hematoma ve yüzde deri-deri altı ödemi izlenmiştir.

Hastadan yapılan psikiyatri bölümünce ve tarafımıza yapılan psikiyatrik muayenesi sonucundan hastaya akut stres bozukluğu tanısı konulmuştur.

Tıbbi ve Hukuki Terminoloji

Eziyet; uluslararası belgelerden İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi’nin 5. Maddesinde, “Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez.” şeklinde işkence yaşamının yanında doğrudan olmasa dahi tanımlanmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. Maddesinde “Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.” şeklinde belirtilmiş olup suçun eziyet kapsamında değerlendirilebilmesi için mutlaka şiddet içermesi gerektiği belirtilmiştir. Şiddet kavramı, olayın süresi, fiziksel ve

zihinsel etkileri, mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi birçok faktöre bağlı olarak değişmektedir (2).

Ulusal düzenlemede ise; Türk Ceza Kanunu'nda Madde 96, eziyet fiilini oluşturan durumları açıklar iken maddenin gerekçesinde Eziyet konusunda daha açıklayıcı tanımlamalar yapılmıştır (Tablo 1).

Eziyet suçu ile hukuki alanda en sık karıştırılan kanun maddesi kasıtlı yaralama suçunu tanımlayan TCK Madde 86'dır (Tablo 2). Yine eziyet suçu ile karıştırılan bir başka başlık ise kötü muamele suçudur. Kötü muamele TCK 232 Maddesinde tanımlanmış ve gerekçesinde kötü muameleyi oluşturacak durumlar tanımlanmıştır (Tablo 3). Genel kastla gerçekleştirilen terbiye yetkisinin icrası kapsamındaki hareketler, bu madde kapsamında değerlendirilmiş olup kişiye zarar verilmesi amaçlanarak mağdura karşı bir fiil gerçekleştirilmiş ise, eziyet veya yaralama suçu gündeme gelecektir (3).

Ulusal kanunlarda, insanlara karşı yapılan eylemler (kasten yaralama, hakaret, tehdit, cinsel taciz suçları vb.) sistematik, süreklilik arz eder şekilde, belli bir süreç içerisinde ve bir plan dahilinde işlenir ise eziyet suçu kapsamına, ani olarak plansız bir şekilde işlenir ise ilgili suç tipi kapsamına dahil edilmektedir (4). Travmaya maruz kalan bir kişinin ilk muayenesinde ve/veya adli tıp muayenesinde, maruz kalmış olduğu fiilin hukuki anlamını bilmesi beklenemez. Muayeneyi yapan hekimin söz konusu eylemin şiddetini belirlemesi ana görevleri içerisinde.

Bunun yanında ulusal kanunlar ve uygulamalar konusunda da bilgi sahibi olarak karşılaştıkları travma olgularında, mağdurun hukuki kaybına neden olmamak açısından eziyet kavramının hukuki karşılığını bilerek bu açıdan da hastayı değerlendirmelidir.

Ülkemizde mevcut hukuk sistemi içerisinde Yargıtay kararları büyük bir önem kazanmaktadır. Eziyet kavramı açısından

Yargıtay kararları dikkate alındığında bir eylemin eziyet kapsamında değerlendirilebilmesi için en önemli hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Bunlar;

- 1- Süreklilik
 - 2- Sistematiklik
 - 3- Plan dahilinde olması
 - 4- Suçu işlendiği yer
 - 5- Kastın ağırlığı
 - 6- Eylemin Psikoloji ve ruh sağlığı üzerinde tahrip edici etkisidir.
- Yukarıda belirtilen hususlar Türk hukuk sistemi içerisinde eziyet kavramının tanımlanması açısından önem kazanmıştır. Travma ile ilgilenen hekimlerin söz konusu kriterlerin hukuki karşılıklarını bilmeleri ve bu durumları raporlarına yansıtılmaları gereklidir.

Travmanın Sürekliliği Kavramı: Eziyet tanımı için travmanın sürekliliği en önemli kriter olarak kabul edilir. Süreklilik tanımının hukuki ve tıbbi olmak üzere iki ayrı alanda değerlendirmek gerekir.

Hukuki bağlamda süreklilik; Travmanın uzun bir zaman aralığına yayılarak yapılmasını ifade eder. Ani olarak, anlık öfke ile, plansız şekilde gerçekleşen, kısa bir süre içinde olup biten eylemler eziyet suçu kapsamı dışında kalır (Tablo 4, 1. Dava örneği). Bizim olgumuzda da eylem süreci de bir plan dahilinde gerçekleştirilmiş olup, eylemlerin tümü 3 gün sürmüştür.

Tıbbi açıdan süreklilik; Bir travmanın sürekli kabul edilebilmesi için kişide farklı yaralanma evrelerinde lezyonların bulunması beklenir. Fizik muayene bulguları açısından eziyet kapsamında değerlendirilecek lezyonlar işkence ve fiziksel istismara paralellik gösterir. Fiziksel istismar bulguları ekimoz, abrazyon, yanık, bağ izleri, ısırık izleri, kırıklar, iç organ yaralanmaları, cinsel istismar bulguları ve kafa travması olarak sıralanabilir (Tablo 5) (5,6).

Tablo 1. TCK 96. Madde ve gerekçesi

TCK 96. MADDE: Bir kimseye karşı insan onuruyla bağdaşmayan, acı çekme ve aşağılamaya yol açan sistematik ve süreklilik arz eden fiillerin işlenmesi olarak belirtilmiş ve bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Maddenin gerekçesi; Eziyet olarak, bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışlarda bulunulması gerekir. Aslında bu fiiller de kasten yaralama, hakaret, tehdit, cinsel taciz niteliği taşıyabilirler. Ancak, bu fiiller, ani olarak değil, sistematik bir şekilde ve belli bir süreç içinde işlenmektedirler. Bir süreç içinde süreklilik arz eder bir tarzda işlenen eziyetin özelliği, işkence gibi, kişinin psikolojisi ve ruh sağlığı üzerindeki tahrip edici etkilerinin olmasıdır. Bu etkilerin uzun bir süre ve hatta hayat boyu devam etmesi, eziyetin bu kapsamda işlenen fiillere nazaran daha ağır ceza yaptırımına altına alınmasını gerektirmiştir.

Tablo 2. TCK 86. Madde

TCK 86. MADDE: Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olma şeklinde tanımlanmıştır ve bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Tablo 3. TCK 232. Madde ve gerekçesi

TCK 232. MADDE: İdaresi altında bulunan veya büyütme, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanılması.

Maddenin gerekçesi: Her türlü kötü muamele, suçun oluşmasını olanaklı kılmaz. Kötü muamelelerin merhamet, acıma ve şefkatle bağdaşmayacak nitelikte bulunması gereklidir. Ancak, bu muamele biçimi kişide basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçünün ötesinde bir etki meydana getirmiş ise, artık kasten yaralama suçundan dolayı cezaya hükmedilmelidir.

Yaşayan kişilerde ekimozlar bir takım renk değişikliğine uğrar. İlk yaralanma tarihinde koyu kırmızı renkli olan ekimoz hemosiderin, billurubin, biliverdin etkisi ile sırası ile mor-kahverengi, yeşil-kahverengi, yeşil-sarı renk değişimine uğrar. Yaranın yaşının tayini açısından ekimoz rengi ile net bir şey söylemek mümkün olmasa da kabaca benzer büyüklükte ve benzer yerleşim yerinde bulunan farklı renklere sahip morluklar aynı anda oluşmuş olamaz ve aralıklı yaralanma olaylarında tanısaldır (7,8). Hastamızda birkaç gün ara ile oluşturulduğunu düşündüğümüz tüm vücutta bazıları yer yer sararmış, bazıları açık mor ekimozlar tespit edilmiştir. Yine aynı şekilde ekimozun şekli travmanın gerçekleştiği cisim hakkında bize bilgi verebilir. (Tren rayı görünümü, parmak izi, ısırma izi vs.) (5,7). Travmanın birden fazla aletle gerçekleştirildiği düşünülen durumlarda ekimozun şekli önem arz eder.

Ağız içi, çevreye göre hiperpigmente bir alan olan meme ucu ve çevresi, inguinal kısımlar ve kalçalar dikkatle muayene edilmeli, derin doku kanamaları ve yerçekimi etkisinde göz

önünde bulundurulması gerekirse mağdur ekimoz görünürlüğü açısından birkaç gün sonra tekrar muayene edilmelidir (9).

Abrasyon ise sürtünme ile derinin epidermis, dermiş ve deri altı dokularının soyulmasıdır. Sıyrık oluştuktan birkaç gün sonra eksüda sızıntısı kuruyarak bir kabuk oluşturur. Birkaç hafta sonra kabuk düşer ve yara pembe bir görünüm alır pembe renk solarak birkaç ay içerisinde iz bırakmadan iyileşir (7). Tarafımıza başvuran hastanın tüm vücudunda yer yer iyileşmelerin başladığı muhtemelen birkaç günlük abrazyonlar tespit edilmiştir.

Yine eziyette sıkça karşımıza çıkan bir diğer yaralanma türü yanıklardır. Eziyet mağdurlarındaki yanık türü genellikle temas (ısıtılmış cismin deriye temas ettirilmesi, sigara yanıkları, uzuvların sıcak cisime temas ettirilmesi vs.) veya daldırma türünde yanıklardır. İstismar olgularında sıkça karşılaşılan yanık yaralarında, yanıkların lokalizasyonu, sayısı, tekrarlanma özellikleri, temas edilen nesnenin türü önemlidir (10). Direkt cisim ile temasa bağlı şekilli yanıklar görülebileceği gibi

Tablo 4. Yargıtay Kararları ile dava örnekleri

Dava örneği 1: Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 2014/310 no'lu kararında, sanığın ev sahibi tanıkların yanında tartışma sırasında eşine hakaret ettiği ve eşini tekme tokat döverek doktor raporunda belirtildiği şekilde basit tıbbi müdahale ile iyileşir şekilde yaralaması biçimindeki eylemlerinin, sistematik ve süreklilik arz edecek biçimde olmaması sebebiyle eziyet suçunu oluşturmayacağı ancak, sanığın eylemlerinin katılana karşı yaralama ve hakaret suçlarını oluşturduğu gözetilmeden, yazılı şekilde hüküm kurulması hukuka aykırıdır.
Dava örneği 2: Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 2020/14058 no'lu kararında, suçta sürüklenen çocuk hakkında mağdur ...'e yönelik kasten yaralama suçundan verilen hükümlerle ilgili olarak, suçta sürüklenen çocuğun mağduru ranzaya bağladığı nevesimin ucunu yakarak sağ elinin yanmasına neden olduktan sonra çok kısa bir zaman aralığında sopa ve hortum sürmek suretiyle tekrar darp edilmesi şeklinde gerçekleşen eylemlerinin süreklilik arzeder bir tarzda işlenmesi nedeniyle kül halinde eziyet suçunu oluşturduğunun kabulü gerektiğinden, ayrıca yaralama suçundan mahkumiyetine hükmedilemeyeceğinden bu suçtan verilen kesin karar yönünden kanun yararına bozma yoluna gidilmesi mümkün görülmüştür.
Dava örneği 3: Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin 2012/21143 no'lu kararında suçta sürüklenen çocukların aynı koşu altında kaldıkları katilani gece yarısı bir buçuk saat boyunca döverek, falakaya yatırıp, üzerine çamaşır deterjanı ve su dökerek bu şekilde koğuş içinde sürükledikleri nazara alındığında eylemlerinin kül halinde eziyet suçunu oluşturacağı dikkate alınarak eziyet suçunun işleniş şekli, katılandaki yaralanmanın niteliği, suçun işlendiği yer ve zaman, suçta sürüklenen çocukların kastlarının ağırlığı gözetilerek.....
Dava örneği 4: Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin 2015/11368 no'lu kararında, sanıkların mağdurun hürriyetini kısıtladıktan sonra temin ettikleri şişeye oturmaya zorladıkları, mağdurun şişeye oturmuş gibi yaptığı, şişenin anüsüne temas ettiği ancak şişeye oturmadığı, sanık ...'in ikrar mahiyetli hazırlık beyanlarına göre, sanık ...'in "ben ölse de o şişeye oturmam" demesi üzerine, mağdurun bundan etkilenerek kendisini yere attığı sonrasında ise, sanıkların mağduru darp ettikleri ve bir müddet daha tutup bıraktıkları anlaşıldığından, bu eylemlerin daha çok mağdurun onuruyla bağdaşmayıp ona ruhsal yönden de acı veren, küçük düşürmeye yönelik eylemler olması, sanıklar tarafından bir süre dövülen mağdura şok cihazı ile elektrik verilmesi, üzerinin soyulması, çıplak halde bırakılması ve tehdit edilmesi şeklindeki eylemlerin bir bütün olarak TCK'nın 96/1. maddesinde düzenlenen eziyet suçunu oluşturduğunun gözetilmemesi hukuka aykırıdır.

Tablo 5. Eziyete bağlı bulgular

Deri Yaralanmalar	Faklı yaşlarda ekimozlar Farklı iyileşme evresinde abrazyonlar, laserasyonlar Kesici delici alet yaralanmaları Bağ ası izleri Elektirik yaralanması Kimyasal yanıklar Sigara yanıkları
İskelet sistemi yaralanmaları	Farklı iyileşme evresinde kemik kırıklar, çıkıklar
Psikiyatrik bozukluklar	PTSB Anksiyete bozukluğu Uyum Bozuklukları Duygu durum bozuklukları
Diğer	Metabolik bozukluklar (hipogliemi, elektrolit dengesi bozuklukları) Cinsel istismar bulguları

haşlanma yanıkları ile de karşılaşılabılır. Dağlama yanıklarında temas edilen nesnenin şekli hakkında fikir sahibi olunabilir ve genellikle eziyet mağdurlarında temas süreside uzadığından derin yanıklardır (11). Daldırma yanıklarında ise kıvrım yerleri korunmuş, sınırları belirli, derinliği aynı, simetrik yanıklardır (10). Yine ekimozda olduğu gibi iyileşme evreleri farklı yanıklar görülmesi travmanın uygulanma süresi hakkında bize fikir verir. Bizim olgumuzda hastanın üzerine sıcak su atılmış ve sağ alt kadranda ve mons pubiste, her iki bacak iç yüzeyinde 1. ve 2. derece, penis üzerinde glans penis proksimalinde 1x1 cm'lik 2. derece, glans peniste 1x1 cm'lik alanda 2. derece, her iki ayak dorsal yüzlerinde 1. derece, her 2 kol ve ön kol lateralinde el dorsumlarında 1. derece yanıklarının olduğu tespit edilmiştir. Haricen tüm vücutta hastanın sigara yanığı olduğunu ifade ettiği yuvarlak şekilli ve direkt temas yanığına bağlı keskin sınırlı, muhtemelen bıçak temasına bağlı üçgen şeklinde sonlanan yanık izleri tespit edilmiştir.

Ayrıca mağdurun el ve ayak bileğinde bağ izleri bulunabilir. Bağ izleri de dahil olmak üzere mümkünse mağdurdaki tüm lezyonlar uygun koşullarda fotoğraflandırılmalıdır.

Fiziksel istismarda karşılaşılan kırık türleri ise uzun kemiklerin uç kısımlarında oluşan metafiz kırıkları, spiral/oblik kırıklar, kosta (posterior), vertebra, skapula, sternum, kompleks kafatası kırıkları istismarın özelleşmiş bir şekli olarak tanımlanabilecek eziyet suçunda da gerçekleşebilir (12).

Cinsel istismar bulguları açısından eziyet mağdurlarında genellikle cinsel saldırı eşlik edebilir. Bu saldırı organ sokulması veya yabancı cisim penetrasyonu şeklinde görülebileceği gibi cinsel istismar veya taciz niteliğinde de olabilir. Eziyet mağdurlarında da cinsel muayene dikkatle yapılmalıdır. Eziyet olgularında bizim olgu sunumuzda da olduğu gibi özellikle şişeye oturma, anal bölgeye yabancı cisim sokma gibi insan onurunu küçültücü davranışlara sık rastlanır. Cinsel saldırı formları kullanılmalı, vücuttaki her bir lezyon fotoğraflandırılmalıdır. Pubis kılları, dış genital organlar ekimoz, sıyrık ödem yönünden incelenmelidir. Hymenin tipi, hymende yırtık olup olmadığı, yırtıkların tazemi yoksa eski mi olduğu, kaç tane olduğu, saat kadranına göre nerede olduğu, vajen duvarına ulaşmış ulaşmadığı not edilmelidir. Anüs muayenesinde ise ekimoz varlığı, mukozada kalınlaşması, mukozada şişlik, hassasiyet, hiperemi varlığı, aktif fissür, nebde dokusu, sfinkter tonusu dikkatle değerlendirilmelidir. Materyaller uygun koşullarda alınmalı ve saklanmalıdır (9).

Travmanın Sistematiği Kavramı: Eziyet tanımı için travmanın sistematiği de önemli kriterlerden biri olarak kabul edilir. Sistematiği hukuki açıdan, davranışın bir plan çerçevesinde yapılması, organize ve düzenli bir seyir takip ederek gerçekleştirilmesi, önceden tasarlanması, birkaç kişi tarafından iş bölümü yapılarak gerçekleştirilmesi eziyet suçu kapsamında değerlendirilir (13) (Tablo 4, 2. Dava örneği).

Fizik muayene bulgularında belirtilen birden fazla ve farklı iyileşme evrelerinde olan yaralanma türünün (yanık, ekimoz, laserasyon vs.) aynı anda bulunması, yaralanma türlerinin bir plan dahilinde gerçekleştirilmiş olması eziyet ile kasten yaralama suçları arasında hukuken ayırım yapılabilmesi için çok önemli tıbbi delillerdir.

Bizim olgu sunumuzda da birden çok yaralanma türünün organizasyonu şeklinde uygulanması, olayın birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmesi, tıbbi açıdan ise farklı iyileşme evrelerinde ve farklı mekanizmalarla oluşturulmuş yaralanmaların olması travmanın sistematiği olarak değerlendirilir.

Suçun İşlendiği Yer ve Kastın Ağırlığı; Eziyet her türlü ortamda gerçekleştirilebilecek bir suç türü olmakla birlikte özellikle toplu yaşam alanlarında önem arz etmektedir. Çocuk istismar evleri, yaşlı bakım evleri, bakıcı-hasta ilişkisi olan ortamlarda yargıtay kararlarında da vurgulandığı üzere güç dengesizliği göz önüne alındığında kastın ağırlığı neticesinde eziyet suçuna hükümlenir (Tablo 4, 3. Dava örneği).

Eylemin Psikoloji ve Ruh Sağlığı Üzerine Tahrip Edici Etkisi; TCK 96. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere kasten yaralama, hakaret, tehdit, cinsel taciz niteliği taşıyan suçlarda sistematik ve süreklilik arz edecek şekilde yapıldığında eziyet suçu kapsamına girer (Tablo 4, 4. Dava örneği).

Özellikle eziyet, işkence, istismar, kötü muamele gibi süreklilik arz eden suçlarda kişinin ruh sağlığı ileri derecede bozulabilir.

Travma bitmiş olsa dahi hastaların, travmatik ve acılı yaşantıları yeniden yaşama yönünde eğilimleri olduğundan travmaya uğrayan kişiler kabuslar, flashbackler, canlı anılar gibi çeşitli yollardan travmayı yeniden yaşayabilirler (14).

Eylem sırasında travmanın fiziki etkilerine ek olarak mağdura sıklıkla eylemin sürekliliğinin sağlanabilmesi adına tehdit ve psikolojik şiddette uygulanır. Bizim olgu sunumuzda olduğu gibi evden kaçarsa öldürme gibi kişinin kendisi üzerinden olabileceği gibi yakınları üzerinden de olabilir. Olgumuza travma sonrası yapılan psikiyatrik muayenesinde akut stres bozukluğu tanısı konulmuş olup, bir çalışmada travma mağduru hastalara konulan psikiyatrik tanımlar arasında en sık anksiyete bozukluklarına (%48,6), uyum bozukluklarına (%11,3) ve duygu durum bozukluklarına (%8,5) rastlanmıştır (15). Travmanın sürekliliği ve fiziksel bulgular tespit edilemediği durumlarda dahi varlığının tespiti açısından eziyet iddiası ile gelen hastalarda ayrıntılı anamnez ve psikiyatri konsültasyonu son derece önemlidir ve hatta tek kanıt olabilir.

SONUÇ

Özellikle toplu yaşam alanlarında gerçekleşen olaylarda ve aile içi şiddet durumunda yaralanmaların özelliklerinin, iyileşme süreçlerinin, oluşma mekanizmalarının ayrıntılı olarak değerlendirilmesi suç türlerinin birbirinden ayırt edilmesi gereklidir.

Eziyet olgularında eylemin sürekliliğinin ispatı açısından fizik muayene ve anamnezin önemi kadar, hazırlanacak raporun içeriğinde belirtilecek olan travmanın sürekliliği, sistematikliği ve suçun plan dahilinde olup olmaması ile kasıt kavramı hususlarının da altının çizilmesi gereklidir.

Travmanın ağırlığının şiddetinin ortaya konması ve travmanın vasfının belirlenmesi, travmaya maruz kalan kişinin değil onu muayene eden hekimin sorumluluğundadır.

ETİK

Etik Beyan: Bu çalışmada tanımlanan olgudan gerekli izin alınarak "Aydınlatılmış onam formu"nun düzenlenmiş, Helsinki Bildirgesi kriterleri göz önünde bulundurulmuştur.

Danışman Değerlendirmesi: İç danışmanlarca değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Dizayn: A.R.T., R.A., Analiz veya Yorumlama: A.R.T., Literatür Arama: F.T.E., Yazan: F.T.E.

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

Kaynaklar

1. Yılmaz E, Acar E. Uluslararası belgelerde eziyet yasağı ve anayasa mahkemesinin eziyet yasağını ele alışı. D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, C.21, Özel S., 2019, s. 1375-1409.
2. Sevük H. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda eziyet suçu. Journal of Istanbul University Law Faculty. 2013;71(1):1273-1290.
3. Balak AC. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda işkence ve eziyet suçu. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara. Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009. <http://hdl.handle.net/20.500.12416/84>
4. Artuk ME, Gökçen A, Yenidünya AC. Ceza hukuku özel hükümler, 11. Baskı, Turhan Kitapevi Ankara. 2011, s. 620-625.
5. Koç F, Halicioğlu O, Akşit S. Which Findings May Suggest Physical Abuse? J Pediatr Res. 2014;1(1):1-5. doi: 10.4274/jpr.57966
6. Yılmaz D, Özyıldırım İ, Ünüvar Ü, Kutlu L, Fincancı ŞK. Türkiye'de işkencenin 22 yılı: TIHV Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri 1991-2012 yılları arasındaki başvuruların değerlendirilmesi. Ankara: TIHV Yayınları. Yuksel, S. (1989). Torture in Turkey. Lancet. 2015;334(8667):866.
7. Fincancı ŞK. Birinci Basamakta Adli Tıp. 2. Baskı. (Koç S, Can M, eds.); 2009, s. 278-286.
8. Sauko P, Knight B. Knight's Forensic Pathology. 4th ed. (Sauko P, Knight B, eds.); 2015, s. 133-167
9. Celbis O, Karaca M, Özdemir B, Isır AB. Cinsel suçlarda muayene. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Derg. 2004;1(2):48-52.
10. Maguire S. Which injuries may indicate child abuse? Best Pract Arch Dis Child Educ Pr Ed. 2010;95:170-177. doi:10.1136/adc.2009.170431
11. Tümer AR, Yastı Ç. Yanıklı Çocuk Olgularına Medikolegal Yaklaşım. Sürekli Tıp Eğitimi Derg. 2005;14(6):126-129.
12. Oral R, Blum KL, Johnson C. Fractures in young children: Are physicians in the emergency department and orthopedic clinics adequately screening for possible abuse? Pediatr Emerg Care. 2003;19(3):148-153. doi:10.1097/00006565-200306000-00002
13. Soyaslan D. Ceza Hukuku Özel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Yetkin Yayınları Ankara. 2005, s. 150-159.
14. Şahin D. Türkiye'de insan eliyle yapılan travmalara bağlı psikiyatrik bozuklukların boyutu. Kriz Derg. 1995;3(1-2):26-30.
15. Can İÖ, Demiroğlu Uyaniker Z, Ulaş H, Karabağ G, Cimilli C, Salaçin S. Mental findings in trauma victims. Noropsikiyatri Ars. 2013;50(3):230-236. doi:10.4274/npa.y6242